

VELDIG MYE BRA!

Det er i prisklassen opp til 15.000 at produsentene virkelig begynner å ta seg råd til spesielle løsninger, flott design og teknologi som ofte er lånt fra langt dyrere høyttalere. Det kan man både høre og se!

Tekst og foto: Håvard Holmedal (havard.holmedal@hl-media.no)

Vi testet tre høyttalere i denne prisklassen i forrige nummer og det er vanskelig å se at det skulle være noen annen prisklasse som gir mer lyd kvalitet for pengene enn nettopp denne. Velger du riktig høyttaler og treffer godt med plassering og den tilkoblede elektronikken i forhold til den musikken du ønsker å spille, kan du få store lydopplevelser med et par av de høyttalene vi har testet.

Kjøper du en høyttaler til to eller tre ganger prisen kan man forvente at de har enda flere allroundegenskaper, men det er ikke helt sikkert de spiller så voldsomt mye bedre på akkurat din favorittmusikk. I tillegg er det jo alltid slik at en høyttaler i denne prisklassen kan gi deg helt fantastiske lydopplevelser hvis du er villig til å gjøre visse akustiske forbedringer i stua. Følg med i vår pågående hjemmekinoskole om akustikk for å få vite mer.

I vår godt dempede kino spiller samtlige av disse høyttalene helt utrolig godt. Faktisk så godt at jeg mistenker at de aller fleste ikke engang kan tenke seg hvor godt, uten å ha hørt det selv.

Deltakerne

I forrige utgave av Hjemmekino spilte vi med Vienna Acoustic Bach Grand, B&W CM7 og KEF iQ 70. I dette nummeret har vi gått en lengre runde med Sonus Faber Toy Tower, System Audio Mantra og Dali Ikon 7. Det skulle gi en brukbar oversikt over de potensielt beste høyttalene i denne prisklassen. Målet er fortsatt å finne en høyttaler som kan gi oss det vi er ute etter uten å måtte kobles til forsterkerutstyr i den prismessige monsterklassen. Det er vel egentlig slik det er med de fleste. Det er ikke slik at vi anbefaler å koble rimelige forsterkere til gode høyttalere, men det er knapt noen overraskelse at disse

høyttalene blir koblet til surroundreceivere godt under femten tusen kroner, eller integrerte forsterkere under ti tusen. Noen ganger kan det være greit å forholde seg til praksis.

Samtlige konstruktører velger forskjellige måter å gjøre dette på, men resultatet er faktisk ikke så forskjellig som man skulle tro. Det er litt forskjell på klanglige egenskaper, men du hører godt at samtlige høyttalere befinner seg i den samme prisklassen. Det er ingen høyttalere som stikker seg negativt ut, og det er egentlig ingen som har egenskaper som gjør at de skiller seg ut som fantastisk gode kjøp i forhold til de andre. Markedet er blitt tøffere og konstruktørene flinkere. Det er gode nyheter for alle som er ute etter å få seg et par gode høyttalere.

Høyt nivå

Allerede nå kan vi avsløre at nivået i denne prisklassen er utrolig høyt. Vi vet at disse høyttalere vil vise større forskjeller seg i mellom hjemme i stua, og i ymse demorom ute i butikkene enn i vårt godt kontrollerte lytterom. I kinoen får høyttalene etter vår mening vist seg frem fra sine aller beste sider, og da høres det veldig godt hva konstruktørene har vært ute etter å få til, og hva slags musikk hver enkelt høyttaler spiller aller best.

For det er jo til dels store forskjeller i hvordan de oppfører seg, og i hvordan de takler forskjellige typer utfordringer, hvordan de trives med rimelige forsterkere, og hvordan de klarer å fylle et såpass stort rom med lyd. Bass er imidlertid ikke noe problem i og med at vi har svært få stående bølger og dermed omtrent ikke noe utfasing i bassen. Selv relativt små høyttalere spiller bra i bassen. Noe å tenke på når man får hjem en av disse høyttalene og omtrent ikke har noe trykk ned mot 50 Hz. Har det hendt oss når vi tar høyttalene med oss for å teste dem i mer hjemlige omgivelser? Ja, selvfølgelig!

VIENNA ACOUSTIC BACH GRAND

Vienna Acoustic Bach Grand er en nydelig høyttaler på alle måter. Høyttaleren er velbalansert, ytterst musikalisk, bra dynamisk og med en utrolig fin gjengivelse av detaljer i det romslige og meget realistiske og troverdige lydbildet. I tillegg er finishen på den absolutte toppen i klassen.

	Vienna Acoustics Bach Grand
	PRIS: KR 14.995
	IMPORTØR: Interconnect

KEF iQ70

Vi synes KEF iQ70 er en trivelig høyttaler. Den er lett å drive for en middels forsterker, og den spiller bra på stort sett alt som finnes av musikk, og er morsom i hjemmekinoen. Høyttaleren er også lett å plassere og gir sitt maksimale i de aller fleste settinger. Ikke noe dårlige egenskaper, faktisk!

	KEF iQ70
	PRIS: KR 12.995
	IMPORTØR: Akustikk

B&W CM7

Etter noen dager sammen med denne høyttaleren står jeg på en måte ved et viktig valg. Skal jeg prioritere de enorme kvalitetene i mellomtonen, eller skal jeg heller velge en høyttaler som har store kvaliteter fra topp til bunn, men som ikke er like imponerende på enkelte områder? Det håper jeg å kunne svare på etter å ha testet de andre klasselederne i neste nummer.

B&W CM7 er en utrolig imponerende høyttaler og er svært vanskelig å komme unna hvis du skal kjøpe høyttaler i denne prisklassen. Allikevel tror jeg de fleste skulle ønske de hadde budsjett til for å kjøpe storebror CM9, og med det en enda større forsterker.

	B&W CM7
	PRIS: KR 14.998
	IMPORTØR: Hi-Fi Klubben

SYSTEM AUDIO MANTRA 60

Høyreist og lekker

System Audio har laget høyttalere på omtrent den samme måten veldig lenge. Mantra 60 har som vanlig mange elementer og høyt, slankt kabinett i flott finish. Fint låter det også.

System Audio Mantra 60 er en høyreist og utrolig flott høyttaler. Testeksemplaret vårt er i sort høyglans, men det kan også skaffes i hvit, ebony, sort ask, kirsebær og ahorn. Det skulle være nok varianter for akkurat ditt interiør.

Masse elementer

For å få litt motvekt og demping i kabinettet har System Audio fylt det med 7 kilo tørket sand. Det gjør høyttaleren tung, og fri for unødvendige resonanser i kabinettet.

Det er benyttet mange elementer i Mantra 60. Du finner selvfølgelig den vanlige 25 millimeter diskanten og den 11 cm store mellomtone, men i stedet for en eller to halvstore basser, er mange av System Audio sine høyttalere designet med flere mindre basser. Mantra 60 har fire 11 cm basser med lette og stive elementer for høy hastighet og kontrollert, rask bassgjengivelse.

Man skulle kanskje tro at små basser ikke gir den nødvendige dybden, men høyttaleren strekker seg fint ned til ca 35 Hz, og det er egentlig all den bassen du behøver for vanlig avspilling av musikk. Konstruktøren anbefaler å plassere høyttaleren ca 30 cm fra bakveggen. Det er sjeldent nære, og blir kanskje en utfordring i kinoen vår. Vi får se.

Følsomheten er på 89 dB og med en belastbarhet på hele 250 Watt blir dette høyt så det holder også i kinoen vår.

Kjapp og spillevillig

Det er ikke så vanskelig å høre at høyttaleren er rask. Bassene jobber opp til hele 600 Hz, og låter uanstrengt og åpent hele veien. Høyttaleren jobber imponerende helt ned i den absolutte dybden, og de som skulle være redd for at de mangler tyngde, har absolutt ikke noe å være nervøse for.

Høyttaleren er en solid allrounder, og viser seg frem som en uanstrengt og spillevillig høyttaler det er lett å like på de aller fleste musikktyper. Den har ikke den samme overlegne gjengivelsen av akustisk musikk som Sonus Faber, men den fikser pop og rock på høyt nivå. Høyttaleren er veldig underhol-

dende, og har en fremdrift og et tempo som vi liker veldig godt.

Den ekstremt smale frontbaffelen er nok noe av årsaken til det meget ryddige og godt fokuserte lydbildet. Scenen eller opptaksrommet er tredimensjonalt og nøyaktig tegnet opp, og har plass til selv de største orkestrene med sin sjenerøse bredde og dybde.

Vi spiller som vanlig en masse forskjellig musikk, men blir sittende lenge å lytte til Ben Harper, Kate Bush, Tori Amos, Madrugada og Kings of Leon. Vi var innom Infeceted Mushroom også, hvis noen lurar, og det var en ganske underholdende seanse, men denne gangen var det Kate Bush og hennes *Sunset* som ga meg mest gåsehud. Den nydelige stemmen, pianoet og kontrabassen som på slutten av låta får et fantasisk løft med slagverk og perkusjon. Nydelig!

Oppløsningen i mellomtonen og diskanten er god, men den får en ekstra pluss i marginen for detaljene og nøyaktigheten i den utrolig viktige mellombassen. Den har ikke fantastisk størrelse eller volum i bassområdet, men den tar det igjen med stort tempo, sjeldent god dynamikk, herlig kontroll og masse engasjement som gjør lydopplevelsen meget underholdende.

Den har ikke den samme evnen til å innvinde seg på lytteren som Sonus Faber Toy Tower eller Vienna Bach Grand, men man kan ikke få alt man ber om i denne prisklassen.

Konklusjon

System Audio Mantra 60 er en veldig levende og underholdene høyttaler med store og gode allroundegenskaper. Dens beste egenskaper er tempoet, dynamikken i bassen og den nedre mellomtonen, og evnen til å få deg til å trampe takten og engasjere deg i musikken som spilles. På sitt beste er dette veldig morsom!

Vi liker

- Svært dynamisk og kontrollert
- Masse spilleglede
- God allrounder

Vi liker ikke

- Mangler ekstremferdigheter

Hjemmekino

5

Hjemmekino

System Audio Mantra 60

PRIS: KR 14.995

FORHANDLER: Soundgarden

DALI IKON 7

Noen ekstreme egenskaper

Dali Ikon 7 er vanskelig å komme unna hvis man skal sette opp en liste over aktuelle høyttalere i prisklassen opp mot femten tusen kroner.

Dali har en imponerende mengde gode høyttalere etter hvert, og selv om Ikon-serien langt fra er den dyreste, er det stort potensiale for gode lytteopplevelser også her.

Konstruksjon

Dali kan snakke langt og lenge om alt det spennende de har gjort med bass-elementene i denne serien, men det er og blir deres spesielle løsning med å kombinere to forskjellige elementer med vidt forskjellige egenskaper i diskanten som trekker til seg mest oppmerksomhet. Hybriden mellom en soft-dome og et båndelement er alt annet enn enkel å få til, men når den først fungerer gir den høyttaleren helt spesielle egenskaper i diskantområdet.

Allikevel er det ingen grunn til å glemme de tre bass/mellomtone-elementene. De har tunge, kraftige magneter, stive chassiser og lette stive membraner med innpresset trefiber. De er jo også ute etter en optimal sammenheng mellom kreftene i magneten, kraften i spolegapet, og vekten og stivheten til elementet.

Kabinettene til Dali er generelt gode, men de skiller seg ikke akkurat ut i forhold til design og finish. Det er greit nok, men her scorer de ikke noen poeng mot de beste i testen.

Lyd

Vi har allerede snakket om at deres spesielle diskantløsning trekker til seg litt oppmerksomhet. Egentlig så gjør den det også lydmesig. Den er flott oppløst og har en fantastisk åpen og luftig gjengivelse, men den kan også stikke seg ørlite for langt frem på enkelte innspillinger. Erfaringen vi har med tilsvarende høyttalere hjemme i heimen tyder på at dette kan være en aldri så liten utfordring. I kombinasjon med forsterkere og CD-spillere med en typisk balansert og avslappet spillemåte går imidlertid dette svært bra.

Jeg spilte Kate Bush på Dali Ikon 7 også, og ble rimelig fornøyd med det jeg hørte. Høyttaleren spiller med stort overskudd, og det er alltid bra. Kate Bush fikk kanskje litt mer

luft på toppen av stemmen enn det vi er vant med i prisklassen, men et skifte til en av våre lyttereferanser Swans M6, viste at dette nok er et av bånddiskantenes spesielle egenskaper. Noen vil kanskje like en godt oppløst domediskant bedre, men det er noe med åpenheten og luftigheten til bånddiskantene som er temmelig sexy.

For å få trimmet bassene litt spilte jeg litt Kraftwerk – høyt. Det taklet høyttalerene på beste måte, og viste frem bass med flott kontroll og volum. Den er ikke like dynamisk som Mantra 60 - det er det vel knapt noen som er, men imponerer allikevel lytteren med presis og solid bass. Høyttaleren fikset også de harde knatrende og gurglende synthlydene på beste måte.

Pianoet til Tord Gustavsen ble kanskje litt slankere eller tynnere enn det vi optimalt sett kunne ønske oss, men hadde vi fått luften, høyden og de flotte overtonene hvis Dali hadde trukket diskanten litt tilbake? Nepp.

Underveis i testen kommer det opp noen tanker om at denne høyttaleren tilhører den gruppen høyttalere som henvender seg til hjernen. Det er lett å si at den låter fantastisk fint og har imponerende oppløsning, men den snakker ikke til sjelen og følelsene på samme måte som Vienna, B&W og Sonus Faber.

Konklusjon

Dali vet hva de holder på med. Det kan man høre på den lydmessige røde tråden de har fra sine helt rimelige høyttalere og helt opp til de aller dyreste. Man forstår hva konstruktøren vil og hva slags høyttalere han forsøker å lage.

Resultatet er uansett vellykket, selv om man skal passe litt på i forhold til hva slags elektronikk man kobler til. Litt slank elektronikk får høyttaleren til å tippe over mot det lyse, og det er det ingen som egentlig vi ha i lengden. Når alt er på plass kvitterer høyttalerne med en særdeles oppløst og detaljert lytteopplevelse.

Hjemmekino **4**

Vi liker

- Fremragende diskantgjengivelse
- Spiller med tyngde og snert

Vi liker ikke

- Kan bli litt lys
- Vinyl?

Dali Ikon 7

PRIS: KR 13.496

IMPORTØR: Hi-Fi Klubben

Hjemmekino

SONUS FABER TOY TOWER

Italiensk pasjon

Sonus Faber blir alltid nevnt hvis man starter en diskusjon om virkelige gode høyttalere, og hvordan en god høyttaler skal låte. Akkurat i dette tilfellet har vi kost oss med Toy Tower både lenge og vel, faktisk.

Det blir helt sikkert en smakssak om man synes design og finish er på riktig side av stilig. I stedet for det blanke treverket vi vanligvis ser på høyttalere nå for tiden, eller den svarte pianolakken som er blitt litt i overkant vanlig, har Sonus Faber trukket høyttaleren i et slags småslitent skinn. Det gir en overflate vi hittil har til gode å legge hendene på. En god og varm overflate, faktisk.

Konstruksjon

Ikke overraskende har Sonus Faber bygget opp denne som en av deres gode minimonitorer med en bass på undersiden. Forskjellen er at dette er en ekte treveis-konstruksjon. Diskanten er en 25 mm ringradiator og det lover godt for dynamikken og løssluppenheten i diskantområdet. Mellomtonen er en 11 cm stor driver med membran av cellulose. Bassen er et 18 cm element med et meget hardt, stivt og lett membran av nomex. For å være sikker på at kabinettet blir minst mulig påvirket av resonanser har konstruktørene satt sammen kabinettet slik at det ikke er noen mekanisk kobling mellom sidepanelene og resten av høyttaleren. Det hele er toppet med et fasekorrigerende delefilter. Effektiviteten er 89 dB og det gir deg lydtrykk over 100 dB uten å måtte koble til en gigantisk forsterker.

Utrolig flott på akustisk musikk

Nå er det ikke slik at denne høyttaleren ikke fikser elektronisk eller hard rytmisk musikk, men det er på akustisk musikk denne høyttaleren virkelig skinner. Tord Gustavsens piano har den samme ekstreme sammenhengen vi har hørt hos Vienna – kanskje ikke så rart når konstruksjonen er såpass lik. Toy Tower viser en fantastisk evne til å hente frem detaljer og ørsmå forskjeller i klang og anslag, og passer samtidig på å imponere stort når det gjelder dynamikk. Større utfordringer og mer påleddede arrangementer tar den på strak

arm, og viser frem en nær ekstrem ryddighet i lydbildet. Og spill for all del italiensk opera! Da er det ikke vanskelig å høre høyttalerens italienske opphav.

Bassen går ikke dypt, men den har godt tempo og fremdrift i tillegg til helt godkjent kontroll over hendelsene.

Noe av det som gjør høyttalerne spesiell er at den har de samme egenskapene fra bunn til topp, og fremstår som sjeldent homogen og gjennomtenkt.

Når jeg setter på Ben Harpers gitarer, er

det som å sitte en meter unna og høre neglene og plekterne raspe over strengene. Strengene blir kanskje ørlite tynnere enn det vi vanligvis hører på våre referanser, og når vi forsøker å sette ord på det, er nok høyttaleren også litt slankere enn de feteste i testen, men den blir aldri tynn, spinkel eller

blodfattig. Kanskje blir den oppfattet som litt slankere fordi den virker uvanlig lite påvirket av forvrengning og resonanser.

Høyttaleren fikser rock og pop på en utmerket måte også, men her får du ikke frem høyttalerens absolutt beste egenskaper. Tunge gitarer kommer flott igjennom og den klarer faktisk å sette opp gitarveggen i Rammsteins *Reise, Reise* til nesten den størrelsen vi vil ha.

Konklusjon

Sonus Faber har laget en meget god høyttaler. Det er aller best på akustisk musikk, men rocker også i betydelig grad så lenge den slipper de tyngste og mest forvrengte gitarkaskadene.

Spill piano, akustisk gitar, saksofon eller vokal og du har en høyttaler som slipper deg helt opp på scenen sammen med musikerne. Dette er nært, følsomt og avslappet!

Vi liker

- Meget homogen lyd
- Spiller vakkert
- Uvanlig finish

Vi liker ikke

- Uvanlig finish

Hjemmekino

5

Hjemmekino

Sonus Faber Toy Tower

PRIS: KR 14.995

IMPORTØR: Mono AS

KONKLUSJON

ET SJELDENT VANSKELIG VALG

Under veldig gode akustiske forhold kommer man veldig tett innpå lyden i disse høyttalerne, og de får alle sammen vist seg frem under nær perfekte omstendigheter. Likevel, eller kanskje akkurat derfor blir valget så utrolig vanskelig.

Det er nemlig utrolig lett å komme feil ut når høyttalerne hver for seg er så utrolig gode, men allikevel så ulike. Som en grovsortering kan jeg dele de inn i to grupper. System Audio Mantra 60, Dali Ikon 7 og KEF iQ70. Uten å si noen om kvaliteten er disse i stand til å spille ganske høyt, frodig og særlig når

det gjelder System Audio, også ekstremt dynamisk.

Den andre gruppen består av Sonus Faber Toy Tower, Vienna Acoustics Bach Grand og B&W CM7. Dette er høyttalere som ikke nødvendigvis er dresset for å imponere lytteren umiddelbart ute i butikken, men som har musikalske

kvaliteter som gir ro i sjelen og en lyst til å lytte til mer musikk.

Kan ikke få alt på en gang

Selv om disse høyttalerne for de aller fleste av oss virker temmelig kostbare, er vi fortsatt i en klasse hvor man er nødt til å prioritere i forhold til behov.

Best på:

Kino

1. System Audio Mantra 60
2. Dali Ikon 7
3. Vienna Acoustics Bach Grand

Akustisk musikk

1. Vienna Acoustics Bach Grand
2. Sonus Faber Toy Tower
3. B&W CM7

Rock, pop, elektronisk musikk

1. System Audio Mantra 60
2. Vienna Acoustics Bach Grand
3. Dali Ikon

Så kommer jo alltid spørsmålet om hvilken høyttaler vi likte aller best. I den diskusjonen er B&W, Vienna, Sonus Faber og System Audio verdige deltakere, men når vi teller opp og gjør våre konklusjoner, samtidig som vi tenker etter hvilken høyttaler vi selv ville ha valgt, ryker Sonus Faber ut av diskusjonen sammen med CM7. CM 7 er etter min mening en utrolig flott høyttaler, men jeg ville definitivt lagt i noen tusenlapper til og kjøpt den utrolig flotte CM9. Den spiller mye større, har mye bedre

kontroll og fundament i bassen og virker på grunn av det langt mer treffsikker oppover i mellomtonen og diskanten. Sonus Faber Toy Tower spiller glimrende i lag med godt innspilt akustisk, vokal, jazz og elektronisk musikk med innslag av akustiske instrumenter. Allikevel er den ikke bedre enn System Audio og Vienna Bach Grand.

Da står vi igjen med to helt forskjellige høyttalere og det gir oss et nesten umulig valg. Valget faller etter mye tvil, mumling og tankevirksomhet på System

Audio Mantra 60. Den levende og ekstremt dynamiske måten å spille musikk, og dens utmerkede evner i hjemmekinoen gjør at den passerer Vienna med absolutt minste mulige margin. Skal du spille kun musikk ville jeg faktisk ha valgt Viennas enormt flotte, homogene lyd, og store musikalitet. Den spiller musikk så det gjør godt innvendig, og får vår klare anbefaling. Kanskje det hadde vært mest rettferdig med uavgjort, men disse lekene krever tross alt en vinner.